

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Valga Vallavalitsus
valga@valga.ee
Puiestee tn 8
Valga linn
68203, Valga maakond
77000507

19.12.2025

nr 11.3-1/25/5574

OTSUS

finantskorrektsiooni tegemise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise kohta

Riigi Tugiteenuste Keskus (registrikood 70007340, edaspidi *rakendusüksus*) teeb meetme „Õpivõimalused ja hariduse korraldus” sekkumise „Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine perioodil 2021–2027” raames otsuse Valga Vallavalitsuse (edaspidi ka *toetuse saaja*) projektile 2021-2027.4.08.24-0019 „Valga valla haridusasutustes kaasava hariduse meetmete rakendamine” (edaspidi *projekt*).

Rakendusüksus on projektiga seotud kuludokumentide kontrollimisel tuvastanud, et toetuse saaja ei ole järginud riigihangete seaduses (edaspidi *RHS*¹) sätestatud korda, mistõttu kohaldab rakendusüksus rikkumisega seotud kuludele finantskorrektsiooni ning **loeb abikõlbmatuks kulud summas 1982,77 eurot (sh käibemaks).**

Otsuse tegemise aluseks on perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS*) § 28, Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ÜM2022*) § 34 lg 1 punkt 2, § 36 ja § 37 lg 4, Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord” (edaspidi *ÜM2014*) § 21 lg 1 ja § 22⁸, haridus- ja teadusministri 16.11.2023 määruse nr 43 „Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine perioodil 2021–2027” (edaspidi *meetme määrus*)² § 26, samuti antud projekti raames esitatud kuludokumendid (edaspidi *KD*) ja toetuse saajaga peetud kirjavahetus.

1. Toetuse saaja on jätnud koolidele sisustuse ostmisel lihthanke korraldamata

1.1. Rikkumise asjaolud

Valga Vallavalitsus ostis projekti raames Valga Põhikoolile ja Lüllemäe Põhikoolile sisustust. Toetuse saaja avaldas 2024. aasta novembris sisustuse³ ostmiseks [valla kodulehel hanketeate](#) ning

¹ Sisustuse soetuste väljakuulutamise ajal kehtinud redaktsioon.

² Taotluse esitamise ajal, so 29.05.2024, kehtinud redaktsioon.

³ Vaikusepesad, lugemispesad, toolid, lauad, helisummutavad vaheseinad jms.

saatis täiendavalt kuuele ettevõttele kutse pakkumuse esitamiseks. Tähtajaks laekus kolm pakkumust, millest kahe puhul pakuti soovitud tooteid osaliselt⁴. Ainsana pakkus kõiki soovitud tooteid A&T Trading OÜ, kellega sõlmiti 13.12.2024 vastav hankeleping summas 27 247,48 eurot (käibemaksuta 22 334 eurot).

Toetuse saaja on rakendusüksusele esitanud projekti tegevuse 3 *Sisustuse või seadmete ostmine* raames kuludokumendi (edaspidi KD) 8⁵, mis on väljastatud eelnimetatud lepingu alusel ja mille käibemaksuta summa 22 334 eurot jääb alla lihthanke piirmäära.

Toetuse saaja suulise info kohaselt viis valla haridusasutus Hargla kool samal ajal (2024. aasta novembris) läbi hanke projekti eelarves ette nähtud akustilise kabiini (sisustus) soetamiseks, mille maksumus oli eeldatavalt samuti alla lihthanke piirmäära. Kuna aga esitatud pakkumused ületasid oluliselt eelarves ette nähtud summat, siis otsustati selle ostmisest loobuda ja hinnapakumuse esitanud ettevõtetele saadeti vastav hanke tühistamise teade.

2025. aasta veebruaris selgus, et nii projekti kui ka valla eelarved siiski võimaldavad akustilist kabiini soetada. Vald otsustas seekord pakkumused ise küsida. Hanget kodulehel välja ei kuulutatud, küll aga saadeti kuuele ettevõttele 19.02.2025 e-kirjaga ettepanek pakkumuse esitamiseks, mille oli lisatud failina vastav hanketeade (algselt ilma sisustusega). Kuna potentsiaalsetest pakkujatest kaks esitasid hangitava kohta täiendavaid küsimusi, siis edastas toetuse saaja 25.02.2025 kõigile uue e-kirja, milles täpsustas kabiini andmeid ja soovis sinna ka mööblit. Vastused saadi viielt ettevõtelt, nendest kahe pakkumused ei sisaldanud mööblit ja üks pakkuja saatis kogu oma toodete kataloogi. Hanketeates nõutule vastasid kahe ettevõtte pakkumused, millest AT Trading OÜ oma oli odavam, seetõttu osteti Hargla koolile akustiline kabiin neilt. Rakendusüksusele on toetuse saaja esitanud selle kohta projekti tegevuse 3 *Sisustuse või seadmete ostmine* raames KD 9⁶ käibemaksuta summas 8 483,61 eurot.

Toetuse saaja on koolidele sisustuse ostmisel ületanud lihthanke piirmäära 30 000 eurot, sest soetuste summa ilma käibemaksuta on kokku 30 817,61⁷ eurot. Toetuse saaja oleks pidanud sisustuse ostude eeldatavad maksumused summeerima ja korraldama lihthanke lähtuvalt RHS § 14 lg 1 p-st 1⁸. Ostude summeerimata jätmisega on toetuse saaja rikkunud RHS § 28 lõiget 2.

1.2. Toetuse saaja selgitused

Kuludokumentide kontrolli käigus paluti toetuse saajal selgitada, miks ei ole koolidele sisustuse ostmisel nende maksumusi summeeritud ja lihthanke piirmäära ületamisest tulenevalt läbi viidud lihthanget.

Toetuse saaja vastas: *Viisime läbi hanke Valga Põhikoolile ja Lüllemäe Põhikoolile sisustuse- ja seadmete soetamiseks 2024 novembris ja selles ei sisaldunud akustilise kabiini hankimine./.../Konkreetselt selle toote osas läbiviidud hinnauuringu alusel ületas toote maksumus meie eelarvelisi võimalusi ning osaliselt olid ka pikad tarneajad. Tõesti osutusid kõik hinnapakumised algselt planeeritust summast palju suuremaks ning olime sunnitud kuulutama hinnapäringu luhtunuks. Esialgne otsus oli jätta see toode hankimata, et mitte ületada planeeritud*

⁴ Erisisustus OÜ ja Seisuk Furniture OÜ.

⁵ OÜ A&T Trading arve 222605 (30.12.2024).

⁶ AT Trading OÜ arve 224883 (11.07.2025), käibemaksuga summas 10 519,68 eurot.

⁷ 22 334 (KD 8)+8483,61 (KD 9) = 30 817,61 eurot.

⁸ RHS § 14 lg 1 p 1 kohaselt on lihthanke piirmäär asjade või teenuste hankelepingu korral 30 000 eurot.

eelarvet. Seetõttu ei viinud me läbi ka kõigi toodete hankimiseks ühist lihthanget RHR-is, sest teised tooted hinnanguliselt ei ületanud lihthanke piiri. Tunnistame, et tagantjärele olnud see ehk kõige õigem otsus, aga lähtudes Valga valla eelarvelistest võimalustest selle 2024 a lõpus tegime, et vältida võimalikku omapanuse suurenemist.

2025. aasta esimesel poolel selgus, et meie eelarve siiski võimaldab akustilise kabiini hankimist ning kuulutasime välja uue hanke. Lisaks otsisime Eesti ettevõtteid ning hinnapakkumine sai saadetud ka A&T Trading OÜ-le, kelle hinnapakkumine osutus soodsaimaks. Seega tegemist on kahe erineva hinnapakkumise küsimisega, mis on välja kuulutatud erinevatele aegadel (üks 2024 ja teine 2025) objektiivsetest asjaoludest lähtuvalt.

Loodame, et võtate arvesse seda põhjendust ja see on piisav.

Toetuse saaja kordas 04.12.2025 rakendusüksusele edastatud kirjas varasemaid selgitusi ja leidis, et on avaliku raha kasutanud heaperemehelikult ja võimalikult säästval moel ning ei nõustu kavandatava finantskorrektsiooniga.

1.3. Rakendusüksuse seisukoht ja õiguslik põhjendus

Rakendusüksuse hinnangul ei muuda toetuse saaja selgitused käesoleva rikkumise asjaolusid ega järeldusi ning ei anna alust finantskorrektsioonist loobumiseks.

Meetme määruse § 23 lõike 5 kohaselt peab toetuse saaja riigihanked läbi viima vastavalt ÜM2022 §-s 11 kehtestatud nõuetele, sh järgima riigihangete seadust, kui ta on hankija RHSi tähenduses (§ 11 lg 1). Valga Vallavalitsus on avaliku sektori hankija RHSi § 5 lg 2 p 2 tähenduses.

RHS § 28 lg 2 sätestab: *Hankija ei või jaotada riigihanget osadeks eesmärgiga eirata käesolevas seaduses riigihanke teostamiseks kehtestatud korda või nõudeid, eriti kui hankelepingu esemeks on funktsionaalselt koos toimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud asjad, teenused või ehitustööd. Hankija võib jaotada riigihanke osadeks, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud.* Seega keelab RHS § 28 lg 2 jaotada hanget õigusvastaselt osadeks. Hanke õigusvastase osadeks jaotamisega on tegemist, kui hankija ei ole eeldatava maksumuse määramisel summeerinud kokku kuuluvate lepingute maksumusi. Kokku kuuluvad need hankelepingud, mis on RHS § 28 lg 2 kohaselt funktsionaalselt koostoimivad või sama eesmärgi saavutamiseks vajalikud. Toodud määratluse kohaselt tuleb hankijal rakendatavate menetlusreeglite väljaselgitamiseks otsustada, kas planeeritav hange on eraldiseisev üksikhange⁹ või selle osa. Kui hange on üksikhange, saab lähtuda selle konkreetse soetuse eeldatavast maksumusest. Kui aga hanget võib pidada üksikhanke osaks, tuleb kohalduvate nõuete väljaselgitamiseks osade eeldatavad maksumused liita.

Asjade puhul tuleb üksikhankena käsitleda selliste asjade ostmist, mis on samalaadsed, st mõeldud samaks või samaseks otstarbeks¹⁰ ja seda tuleb alati hinnata. Toetuse saaja ostis projekti raames kolme kooli tarbeks vaikusepesad, lugemispesad, õpilastoolid ja lauad, pehmed volditavad helisummutavad vaheseinad, mullitoru koos fikseeritava pehme nurgaistmega, töölaua ja -toolid. Lisaks osteti ühele koolile akustiline kabiini koos laua ja kahe diivaniga. Kõik need tooted on olemuselt samalaadsed, neid tooteid oli võimalik soetada ühelt pakkujalt ja need on mõeldud ruumide sisustamiseks, eesmärgiga kohandada ja parandada õpikeskkonda. Sellest tulenevalt leiab rakendusüksus, et antud juhul on tegemist samalaadsete asjade ostmisega ühe projekti raames ehk üksikhanke osadega, mille eeldatavad maksumused tulnuks summeerida.

⁹ Direktiivides ja kohtupraktikas kasutatakse ühe riigihanke määratlemiseks terminit „üksikhange“.

¹⁰ Direktiiv 2014/24, art 5 lg 9 ja põhjendus 19.

Õiguspärane menetlusliigi valik sõltub hankelepingu eeldatavast maksumusest, mille hulka tuleb arvestada hankelepingu täitmisel eeldatavalt makstav kogusumma, arvestades muu hulgas hankelepingu alusel võimalikke tulevikus tekkivaid kohustusi ja hankelepingu uuendamist (RHS § 23 lg 2 p 1). Kui riigihanke eeldatava maksumuse arvestamine on RHS-is sätestatust tulenevalt võimalik mitmel meetodil ja nendest meetoditest vähemalt ühe kasutamisel oleks riigihanke eeldatav maksumus võrdne kas lihthanke, riigihanke või rahvusvahelise piirmääraga või ületaks vastavat piirmäära, peab hankija arvestama riigihanke eeldatava maksumuse selle meetodi alusel (RHS § 23 lg 8). Seega antud juhul tuleb eelistada projekti raames tehtavaid samaliigiliste soetuste summeerimist võimalikule eelarveaasta põhisele arvestusele. Kuna sisustuse uuendamine ei ole oma olemuselt regulaarne või kindla tähtaja jooksul toimuv tegevus, siis ka lähtuvalt RHS § 24 lg-st 2 puudub antud juhul alus läbi viidud väikehangete eelarveaasta põhiseks summeerimiseks.

Toetuse saaja on küll käsitletavad väikehanked teinud erinevatel eelarveaastatel, kuid ajaliselt lähestikku (vastavalt november 2024 ja veebruar 2025) ja ühe projekti raames. Kuna sisustuse ostud sh akustiline kabiin¹¹ olid kavandatud juba projekti eelarves, pidi toetuse saajale alates taotluse rahuldamise otsuse saamist olema selge, et (lähtuvalt RHS § 28 lõikest 2 ja § 14 lõike 1 punktist 1) projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul ületab nende hangete eeldatav maksumus lihthanke piirmäära¹².

Eeltoodust tulenevalt on rakendusüksus seisukohal, et toetuse saaja pidanuks koolidele sisustuse ostmisel läbi viima lihthane lähtuvalt RHS § 28 lõikest 2 ja § 14 lõike 1 punktist 1.

1.4. Rikkumisele kohaldatav finantskorrektsiooni määr 5%

ÜM2022 § 34 lg 1 punkti 2 kohaselt teeb rakendusüksus finantskorrektsiooni otsuse, kui toetuse saamisega seotud kohustust või nõuet ei täideta osaliselt või täielikult ja see on mõjutanud kulu abikõlblikkust.

ÜM2022 § 36 alusel kohaldatakse riigihankega seotud rikkumise korral ÜM2014 § 21 lõiget 1¹ ja §-e 22–22⁹.

Punktis 1.1 käsitletud rikkumise puhul esinevad ÜM2014 § 22⁸ toodud asjaolud. Kui alla riigihanke piirmäära riigihanke korraldamisel rikutakse riigihangete seadust, kohaldatakse sõltuvalt rikkumise raskusest ja ulatusest rikkumisega seotud hankelepingu osale § 21 lõikes 1 nimetatud finantskorrektsiooni määra, välja arvatud juhul, kui rikkumine on üksnes formaalne. ÜM2014 § 21 lõige 1 sätestab: *Kui struktuuritoetuse seaduse § 46 lõike 1 kohaselt ilmneb, et toetuse saaja on eiranud oma kohustusi või talle kehtestatud nõudeid ja finantskorrektsiooni otsuse tegemisel ei ole võimalik kohustuse või nõude täitmata jätmise laadist tulenevalt selle rahalise mõju suurust hinnata, kuid esineb põhjendatud oht, et täitmata jätmine tõi kaasa rahalise mõju, siis vähendatakse toetust sõltuvalt rikkumise raskusest 2, 5, 10 või 25 protsenti tegevustele või tegevuste kogumile eraldatud toetusest sõltuvalt asjaolude mõjust kulu abikõlblikkusele, välja arvatud, kui käesolevas peatükis ei ole sätestatud teisiti.*

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060¹³ (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 103 lõike 1 koosmõjus ühissätete määruse selgituste punktiga 70 tuleb rakendusüksusel

¹¹ Projektile lisatud fail *Kaasav haridus koondelarve_Valga Vallavalitsus_täiendatud2.xlsx*, rida 21.

¹² Projekti eelarves oli koolide sisustuse ostmiseks kavandatud käibemaksuga summa 45 885 eurot, ilma käibemaksuta 37 611 eurot (ületab lihthanke piirmäära).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, 24. juuni 2021, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-

finantskorrektsiooni määra üle otsustamisel muu hulgas arvestada proportsionaalsuse põhimõttega, mistõttu ei saa rakendusüksus rikkumisele kohaldada automaatselt ÜM2014s vastavale rikkumise koosseisule ettenähtud konkreetset finantskorrektsiooni määra ilma, et oleks eelnevalt analüüsinud, kas antud rikkumisel esineb võrreldes ÜM2014s kirjeldatud rikkumise koosseisuga selliseid erisusi, mille puhul oleks põhjendatud üldisest ettenähtud finantskorrektsiooni määrast väiksema finantskorrektsiooni kohaldamine

Rakendusüksus on hinnanud käesoleva rikkumise asjaolusid üksikasjalikult ning on seisukohal, et antud rikkumise puhul on proportsionaalne rakendada 5-protsendilist finantskorrektsiooni määra. Hankija on teataval määral taganud võrreldavate pakkumuste küsimisega konkurentsi efektiivse ärakasutamise ja rahaliste vahendite säästliku ja otstarbeka kasutamise. Siiski ei saa rikkumist pidada sedavõrd väheoluliseks või formaalseks, et kohaldada viiest protsendist madalamat määra või jätta finantskorrektsioon üldse rakendamata. Toetuse saaja on sama sisu ja eesmärgiga ostud jaotanud osadeks ja sellega rikkunud RHS § 28 lõiget 2 ning mille tulemusena jäeti nõuetekohane lihthange läbi viimata.

Tulenevalt RHS-ist tuleb lihthanke korraldamiseks esitada lihthanketeade riigihangete registrisse, mis erinevalt valla koduleheküljel avaldatud hanketeatest tagab oluliselt avaramalt hankest potentsiaalselt huvitatud ettevõtete teavitamise ühes võimalusega menetluses osaleda ja pakkumus esitada. Samuti on RHS-is sätestatud minimaalne pakkumuste esitamise tähtaeg ühes §-s 125 loetletud menetlusnõuetega, mille eesmärgiks on tagada oluliselt paremal määral konkurentsi ärakasutamine, hankemenetluse läbipaistvus ning isikute võrdne kohtlemine. Kui toetuse saaja oleks sisustuse hankimiseks korraldanud lihthanke või asjade eraldi soetamisel järginud asjade summeeritud maksumusest lähtuvalt lihthankemenetluse korda, oleks võinud hankemenetluses osaleda suuremal hulgal huvitatud isikuid, mille tulemusel oleks projekti raames hangitud sisustuse kogumaksumused võinud kujuneda soodsamaks. Võttes arvesse, et soetatud toodete pakkujaid on turul palju, tuleb sellise võimaluse tõenäosust pidada arvestatavaks.

Analoogset rikkumist riigihanke piirmääraga¹⁴ võrdse või seda ületava hanke korral loetakse lähtudes ÜM2014 § 22 lg 3 p-st 2 oluliseks rikkumiseks, mille puhul rakendatakse 25-protsendilist finantskorrektsiooni määra.

Rakendusüksus selgitab, et riigihangete rikkumiste korral ei ole üldjuhul võimalik konkreetset kahjusummat välja arvutada, kuna tegemist on potentsiaalse ja teoreetilise (kaudse) kahjuga, mis võib tekkida õigusnormi rikkumisel ja konkreetsete asjaolude põhjal loetakse rikkumine tõendatuks. Eeltoodud põhimõtteid toetab ka Euroopa Kohus, selgitades kohtuasjades nr C-743/18 ja C-406/14, et hanketingimuste rikkumise korral ei ole konkreetse finantsmõju tõendamine nõutav ja see ei pea olema nähtav. Piisab sellest, kui asjasse puutuva fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud.

1.5. Projekti kuludele rakendatav finantskorrektsiooni summa ja eelarve vähendamine

Toetuse saaja on projekti tegevuse nr 3 *Infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine ja arendamine* raames esitanud KD-d nr 8 ja 9 abikõlblikus maksumuses 37 767,16 eurot, millele lisandub horisontaalsete kulude, tegevuse nr 7 *Ühtse määra alusel kulu (Otsene kulu 5%)*, abikõlblik summa 1888,35 eurot. Kokku on rikkumisega seotud abikõlblik kulu 39 655,51 eurot (sh käibemaks).

, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

¹⁴ Riigihanke piirmäärad on toodud RHS § 14 lõikes 2.

Lähtuvalt otsuse punktist 1.4 loeb rakendusüksus tegevusega 3 seotud kuludest abikõlbmatuks 1888,35 eurot ($37\,767,16 \cdot 5\%$) ja tegevusega 7 seotud kuludest 94,42 eurot ($1888,35 \cdot 5\%$), **kokku 1982,77 eurot**, millest toetus moodustab 1670,75 eurot ja omafinantseering 312,02 eurot.

ÜM2022 § 37 lõike 3 kohaselt vähendatakse toetuse eelarvet vastavalt finantskorrektsiooni otsuse tegemise ajal taotluse rahuldamise otsuses kehtivale proportsioonile. Kui projekti toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on muutunud, vähendatakse väljamakstud toetust ja omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.

2. Toetuse saaja ärakuulamisõiguse tagamine

Rakendusüksus edastas 12.12.2025 toetuse saajale finantskorrektsiooni otsuse eelnõu, paludes esitada omapoolne seisukoht ühes võimalike lisatõenditega hiljemalt 29.12.2025.

Toetuse saaja teavitas 16.12.2025, et ei soovi eelnõu osas lisada täiendavaid kommentaare ning nõustub rakendusüksuse finantskorrektsiooni otsusega.

3. Otsuse resolutsioon

Võttes arvesse eelkirjeldatud asjaolud ja põhjendused ning tuginedes käesolevas otsuses väljatoodud õiguslikele alustele, rakendusüksus

otsustab:

1. lugeda projekti „Valga valla haridusasutustes kaasava hariduse meetmete rakendamine“ raames abikõlbmatuks kuluks 1982,77 eurot, millest toetus moodustab 1670,75 eurot;
2. vähendada KD nr 8 ja KD nr 9 abikõlblikke kulusid 5% võrra, s.o 1982,77 eurot;
3. vähendada projekti tegevuse nr 3 „Sisustuse või seadmete ostmine“ eelarvet summas 1888,35 eurot ja horisontaalsete kulude „Ühtse määra alusel kulu (Otsene kulu 5%)“ eelarvet summas 94,42 eurot, kokku 1982,77 eurot;
4. muuta projekti nr 2021-2027.4.08.24-0019 „Valga valla haridusasutustes kaasava hariduse meetmete rakendamine“ 18.09.2024 taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse nr 11.3-31/24/1072 punkti 2 esimest lauset järgmiselt: “Projekti abikõlblike kulude kogumaksumus on **138 114,87 eurot**, millest toetuse piirmäär on kuni 85% ja omafinantseering vähemalt 15% abikõlblikest kuludest.”.

Otsuse peale on õigus esitada ÜSS § 31 lõike 1, § 32 lõike 3 ja haldusmenetluse seaduse § 75 kohaselt vaie rakendusüksusele 30 päeva jooksul, arvates päevast, mil isik sai või oleks pidanud otsusest teada saada.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiina Sams
toetuste rakendamise osakonna juhataja

Koostaja: Marje Leppik
5917 4802
marje.leppik@rtk.ee